

Prijevod ove stranice generiran je strojnim prevođenjem [Poveznica]. Strojno prevedeni tekstovi mogu sadržavati pogreške koje mogu narušiti jasnoću i točnost. Europski ombudsman ne prihvaća nikakvu odgovornost za bilo kakve nepodudarnosti. Najpouzdanije informacije i pravnu sigurnost jamči izvorna inačica na engleski jeziku koja je dostupna putem gornje poveznice. Više informacija potražite u našem odjeljku o [jezičnoj politici i prevođenju \[Poveznica\]](#).

Odluka u predmetu 874/2020/MIG o postupanju Europske komisije u vezi s pritužbom koja se tiče javne reakcije potpredsjednice Komisije za demokraciju i demografiju na kritičko izvještavanje medija

Odluka

Sučaj 874/2020/MIG - **Otvoren** 29/06/2020 - **Odluka donesena** 26/03/2021 - **Predmetna institucija** Europska komisija (Nisu opravdani daljnji upiti) |

Predmet se odnosio na pritužbu podnesenu Europskoj komisiji kojom je izražena zabrinutost u pogledu toga kako je potpredsjednica Komisije za demokraciju i demografiju javno odgovorila na kritičko izvještavanje medija, među ostalim u pogledu komentara koje je dala tijekom emisije u kojoj se primaju pozivi gledatelja na hrvatskoj televiziji. Podnositeljica pritužbe smatra da izjave potpredsjednice nisu bile u skladu s obvezama koje ima kao povjerenica i nije bila zadovoljna načinom na koji je Komisija odgovorila na zabrinutosti koje je iznijela u svojoj pritužbi.

Ombudsmanica je zaključila da se izjave potpredsjednice mogu protumačiti kao da znače da mediji ne bi trebali emitirati ili objavljivati kritičke komentare o javnim osobama. Činjenica da su izjave tako protumačene jasno je vidljiva u javnom odgovoru, uključujući ovu pritužbu i način na koji su mediji naknadno izvještavali o incidentu. Stoga je ombudsmanica utvrdila da su izjave neprimjerene.

Nakon incidenta potpredsjednica i Komisija izrazile su svoju snažnu potporu slobodi izražavanja te slobodi i pluralizmu medija. Osim toga, potpredsjednica je pojasnila da nije namjeravala ugroziti neovisnost medija.

Iako pozdravlja ta pojašnjenja, ombudsmanica žali zbog činjenice da se ni Komisija ni potpredsjednica nisu ispričale za incident. Takva je isprika mogla doprinijeti primanju na znanje javnog nezadovoljstva primjedbama.

Ombudsmanica zaključuje istragu upućivanjem poziva Komisiji da podsjeti povjerenike kako treba biti oprezan prilikom davanja javnih izjava.

Kontekst pritužbe

1. Pozivateljica lokalne televizijske emisije [1] u Hrvatskoj 25. travnja 2020. ispitala je uživo kako je potpredsjednica Komisije za demokraciju i demografiju Dubravka Šuica [2] stekla svoje bogatstvo.

2. Potpredsjednica Komisije pozvala je u predstavu i komentirala izjave koje su o njoj dane. Prema transkriptu [3], potpredsjednik je, između ostalog, rekao novinaru koji je domaćin emisije: „(...) *Želim da nekako spriječite takav govor o bilo kojem pojedincu, bilo kojoj hrvatskoj, hrvatskoj ženi ili državljanki ove zemlje. Stvarno mi je žao ako vaš show želi dobiti popularnost na ovaj način ... Ja sam kuma vaše dubrovačke televizije i vrlo sam sretna što sam to mogla biti u to vrijeme. Međutim, stvarno mi je žao što dopuštate građanima da na mene bacaju smeće, mulj, blato*”. Ona je također rekla da pozivatelj, koji je iznio optužbe, „*naravno ima pravo na svoje mišljenje, ali imam pravo na svoju obranu i imam pravo vas upozoriti da to nije ispravno*”.

3. Kada se TV serija nije emitirala sljedeća dva dana, postojala su javna nagađanja da je to povezano s incidentom.

4. Nedugo nakon incidenta, glasnogovornik Komisije komentirao je nastup potpredsjednice u televizijskoj emisiji kao odgovor na pitanje novinarke. [6] Glasnogovornik je rekao da „*potpredsjednica izražava i potvrđuje svoju nesmanjenu potporu neovisnosti medija, slobodi izražavanja i informiranja, te želi istaknuti da je TV kuća u Dubrovniku otvorena za vrijeme njezina mandata kao gradonačelnica, tako očito podupire njegovo djelovanje*”. Glasnogovornica je izjavila da je potpredsjednica odbacila tvrdnju da je imala utjecaja na emitiranje televizijske emisije.

5. **Podnositelj pritužbe, hrvatska državljanka, 30.** travnja 2020. obratio se Komisiji kako bi izrazio zabrinutost u vezi s izjavama potpredsjednice u televizijskoj emisiji i tvrdio da su izrazili zabrinutost u pogledu njezine objektivnosti i nepristranosti.

6. **Komisija** je 11. svibnja 2020. odgovorila da „[Komisija] *i potpredsjednica Šuica pridaju iznimnu važnost slobodi izražavanja te slobodi i pluralizmu medija, koji su temeljne europske vrijednosti sadržane u Povelji Europske unije o temeljnim pravima*”. Dodao je da je potpredsjednica Šuica, s obzirom na to da je emitirana, također ponovila svoju potporu tim slobodama i da nije namjeravala ugroziti neovisnost predmetne televizijske postaje ili novinara.

7. Nezadovoljan odgovorom Komisije, podnositelj pritužbe obratio se Ombudsmanu.

Istraga

8. Ombudsmanica je pokrenula istragu o tome kako je Komisija postupila s pritužbom o tome kako je potpredsjednik Šuica javno reagirao na kritičku medijsku pokrivenost.

9. Tijekom istrage ombudsmanica je primila odgovor Komisije na njezin zahtjev za primjedbe [7] , uključujući informacije o tome kako osigurava da povjerenici budu upoznati s njihovim obvezama u skladu s Kodeksom ponašanja [8] . Podnositelj pritužbe zatim je iznio primjedbe na odgovor Komisije. Ombudsmanica je uzela u obzir i odgovor Komisije na dvije pritužbe koje je zaprimila u pogledu primjerenosti Kodeksa ponašanja [9] .

Argumenti izneseni Europskom ombudsmanu

10. Podnositelj pritužbe smatrao je da su izjave potpredsjednika o televizijskom programu neprihvatljive i suprotne temeljnim načelima EU-a. Ona je tvrdila da bi pripadnicima javnosti trebalo dopustiti da postavljaju pitanja o bogatstvu političara.

11. Kad je riječ o odgovoru Komisije na njezinu pritužbu, podnositelj pritužbe bio je zabrinut zbog toga što Komisija nije izričito komentirala izjave potpredsjednice, nego je samo ponovila da je potpredsjednica potvrdila svoju potporu slobodi izražavanja. Prema njezinu mišljenju, Komisija je trebala javno zatražiti od potpredsjednice da prizna njezinu pogrešku i da se ispriča. Komisija joj je također trebala dati „*službeno upozorenje*” da su takve izjave nepodnošljive.

12. U svojem odgovoru Ombudsmanu Komisija je ponovila važnost slobode izražavanja i slobode medija. Komisija je također objavila da je javno potvrdila da to uključuje „*slobodu emitiranja ili objavljivanja izjava kojima se kritiziraju javne osobe*” .

13. Komisija je zaključila da je potpredsjednica pojasnila svoje izjave „*kako bi otklonila moguće nesporazume koje su izjave mogle stvoriti u dijelovima javnosti*” .

14. Komisija je objasnila i da, u kontekstu postupka imenovanja, povjerenici moraju odgovoriti na pitanja u vezi sa svojim obvezama i da je većina sadašnjih povjerenika u svojim odgovorima izričito uputila na Kodeks ponašanja [10] . Na početku njihova mandata novim povjerenicima pružene su informacije o Kodeksu ponašanja. Osim toga, osoblje novog ureda povjerenika („kabinet”) obaviješteno je o vlastitim i etičkim obvezama povjerenika te je prošlo osposobljavanje o tom pitanju kako bi se povjereniku pomoglo u poštovanju i ispunjavanju njihovih obveza u svakodnevnom radu. Komisija je naglasila i da se povjerenicima pruža administrativna potpora u vezi s njihovim obvezama u skladu s Kodeksom ponašanja tijekom njihova mandata i nakon toga.

15. U odgovoru je podnositelj pritužbe kritizirao činjenicu da potpredsjednica nije osobno izrazila potporu neovisnosti medija i slobodi izražavanja, nego preko glasnogovornika Komisije.

16. Osim toga, podnositeljica pritužbe skrenula je pozornost na činjenicu da je potpredsjednica nekoliko tjedana nakon incidenta sudjelovala u video spotu kampanje kojim se podupire izborna

kampanja hrvatske političke stranke kojoj je pridružena. [11] Budući da je i to u suprotnosti s Kodeksom ponašanja, podnositelj pritužbe upitao je je li potpredsjednik zaista upoznat s Kodeksom.

17. U svojem odgovoru na taj incident Komisija je priznala da su napravljene pogreške u videozapisu kampanje te je obećala da će izraditi smjernice u kojima se pojašnjava kako bi se relevantna pravila utvrđena u Kodeksu ponašanja trebala primjenjivati u praksi [12] .

Procjena Europskog ombudsmana

18. S obzirom na njihovu ulogu najviših javnih službenika izvršne vlasti EU-a, od povjerenika se očekuje da poštuju najviše etičke standarde [13] . Kada javno govore, trebali bi osigurati da njihove izjave ne dovode u pitanje njihov integritet ili dostojanstvo njihove dužnosti [14] . Povjerenici bi stoga trebali koristiti odgovarajuće diskrecijsko pravo u svojim javnim očitovanjima. [15]

19. S obzirom na ta načela i s obzirom na iznimnu važnost slobode izražavanja te slobode i pluralizma medija u demokratskom društvu, ombudsmanica smatra da bi trebalo izbjegavati svaku izjavu povjerenika koja bi se mogla *smatrati* pokušajem gušenja kritičkog medijskog izvještavanja.

20. Nakon što je pregledao prijepis izjava potpredsjednice o predmetnoj televizijskoj emisiji, ombudsmanica smatra da bi ih se moglo shvatiti kao želju da se uguši rasprava o njezinu bogatstvu ili da se podrazumijeva da mediji ne bi smjeli emitirati ili objavljivati kritičke komentare o javnim osobama općenito. Činjenica da su njezini komentari percipirani kao takvi jasno se odražava u odgovoru javnosti, uključujući tu pritužbu i naknadno medijsko izvještavanje o incidentu i nagađanjima o otkazivanju televizijske emisije.

21. Stoga ombudsmanica smatra da su izjave potpredsjednika bile neprimjerene.

22. Komisijino naknadno upućivanje na „*moгуće nesporazume koje su izjave mogle stvoriti u dijelovima javnosti*” također je bilo neprimjereno, što upućuje na to da problem leži u percepciji javnosti, a ne na riječima potpredsjednika.

23. Ombudsmanica napominje da su nakon incidenta i Komisija i potpredsjednik izrazili snažnu potporu slobodi izražavanja i slobodi medija. Potpredsjednica je pojasnila da njezina namjera nije bila ugroziti neovisnost televizijske postaje, novinara ili programa o kojem je riječ.

24. Tijekom ove istrage Komisija je dodatno pojasnila da podupire i „*slobodu emitiranja ili objavljivanja izjava kojima se kritiziraju javne osobe*” . Ombudsmanica žali što je Komisija to učinila tek nakon njezine intervencije, a ne kada je podnositelj pritužbe prvi put izrazio svoju zabrinutost. Ombudsmanica također izražava žaljenje zbog toga što ni potpredsjednik ni Komisija nisu izdali ispriku u vezi s incidentom. To je moglo ići na neki način prema priznanju zabrinutosti javnosti oko primjedbi .

25. Ombudsmanica je, međutim, uvjerena da je Komisija poduzela i općenito poduzima konkretne i praktične korake kako bi osigurala da povjerenici budu svjesni svojih obveza.

26. Kao odgovor na odvojenu zabrinutost zbog sudjelovanja predsjednika Komisije i potpredsjednika Šuice u videoisječku predizborne kampanje, Komisija se obvezala izraditi posebne smjernice kako bi osigurala ispravno tumačenje i pravilnu primjenu Kodeksa ponašanja [16]. Ombudsman pozdravlja taj odgovor, koji pokazuje da Komisija ozbiljno shvaća zabrinutost zbog etičkog ponašanja povjerenika.

27. Ombudsmanica, međutim, ponovno poziva Komisiju [17] da podsjeti povjerenike na potrebu da postupaju s dužnom pažnjom pri davanju javnih izjava.

Zaključak

Na temelju istrage ombudsmanica zaključuje ovaj predmet sljedećim zaključkom:

Daljnje istrage nisu opravdane.

Podnositelj pritužbe i Komisija bit će obaviješteni o toj odluci.

Europska ombudsmanica Emily O'Reilly

Strasbourg, 26. ožujka 2021.

[1] Nazvan „Glas naroda” („Glas Naroda”).

[2] Emisija je bila na dubrovačkom kanalu, a gđa Šuica bivša je gradonačelnica Dubrovnika.

[3] Vidjeti

<https://morski.hr/2020/04/26/suica-ljuta-nazvala-u-eter-i-napala-voditelja-ja-sam-kuma-vase-televizije/>
[Poveznica].

[4] Ovaj izvadak je prijevod prijepisa. Izvorni tekst na hrvatskom jeziku dostupan je u transkriptu, vidjeti bilješku 3.

[5] Vidjeti, na primjer,

<https://www.telegram.hr/politika-kriminal/emisija-u-kojoj-je-dubravka-suica-u-eteru-napravila-ekscen-nije-ukinuta-vo>
[Poveznica].

[6] Vidjeti [Poveznica]

<https://www.vecernji.hr/vijesti/glasnogovornik-komisije-komentirao-suicino-javljanje-u-program-dubrovacke-televizije>, snimka odgovora glasnogovornika ugrađena je u ovaj članak.

[7] Dostupno na: <https://www.ombudsman.europa.eu/en/correspondence/en/129654> [Poveznica].

[8] Odluka Komisije od 31. siječnja 2018. o Kodeksu ponašanja članova Europske komisije: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32018D0221%2802%29> [Poveznica].

[9] Pritužbe 1141/2020/MIG i 1143/2020/MIG o Europskoj komisiji i izjavama njezina predsjednika i potpredsjednika za demokraciju i demografiju uoči hrvatskih izbora, vidjeti stranicu predmeta: <https://www.ombudsman.europa.eu/en/case/en/57346> [Poveznica].

[10] Vidjeti bilješku 8.

[11] To je pitanje bilo predmet pritužbi 1141/2020/MIG i 1143/2020/MIG, vidjeti bilješku 9.

[12] Komisijin odgovor na pritužbe 1141/2020/MIG i 1143/2020/MIG dostupan je na:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/correspondence/en/136786> [Poveznica].

[13] U skladu s člankom 2. stavkom 2. Kodeksa ponašanja.

[14] U skladu s člankom 2. stavkom 5. Kodeksa ponašanja.

[15] Vidjeti i članak 5. stavke 1. i 4. te članak 9. stavak 3. Kodeksa ponašanja.

[16] <https://www.ombudsman.europa.eu/en/case/en/57346> [Poveznica]

[17] Vidjeti preporuku Europskog ombudsmana u predmetu 1419/2016/JN o propustu Europske komisije da odgovori češkom građaninu u vezi s izjavama povjerenika za pravosuđe, zaštitu potrošača i ravnopravnost spolova u vezi s predmetom Stork's Nest („Kauza Čapí hnízdo”) na češkom radiju:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/recommendation/en/89218> [Poveznica].